

Rádics Károly emlékezete

Amikor megismerkedtem a Somogy megyei Bodrog községben, 1932-ben született dr. Rádics Károllyal a '90-es évek elején, már tudtam, hogy egyike a főváros XXII. kerületében élő, jelentős irodalmároknak. Egyéniségében a tanár, az újságíró, és az irodalomtörténész együttesen jelenlévő, sajátos vonásait véltem felfedezni. Határozott szigorúsága folyamatosan szolgálta pontosságát mindhárom pályán.

Hajlíthatatlan belső fegyelem vezérelte ember benyomását keltette bennem. Irodalmi hagyatéka komoly értékekkel rendelkező életmű. Kiemelkedő könyvei: *Móricz Zsigmond levelesládája* (Püski, 1993), *A múlt évgyűrűi* (Püski, 1994), *Móricz Zsigmond és Magoss Olga levelezése* (szerk. – Püski, 1995), *Évtizedek kaptatóin* (Argumentum, 1998). E kötetek jellemző műfajai: tanulmányok, esszék, recenziók, interjúk.

A legfőbb hangsúlyt mindenképpen a Móricz-levelezés feldolgozása kapta dr. Rádics Károly életművében. A becslés szerint 15 ezer darab levél bőséges adalékokkal szolgált Móricz Zsigmond szépírói és szerkesztői teljesítménye hátteréről. Elsősorban Móricz-kutatóként vált nevéssé, ám valójában munkái zömében a művészi hátterek kutatója volt. Azokat az erős szellemi és érzelmi szálat kereste, amik a szépirodalmi művek keletkezésének igényét kiváltották, és segítették megvalósulásukat.

A halálát követően megjelent, *Évtizedek kaptatóin* című könyvében olvasható *A pannon ég alatt* című írása a somogyiak közül Takáts Gyula Kossuth-díjas költőre emlékezik: „A múlt idézésében mindig van valami kockázat, de éppen ez benne a szép... Az első verseskötetével, a *Kút*-tal találkoztam a kaposvári Városi Könyvtárban, ahova gimnazistaként rendszeresen jártam. Sajnos, ő már nem tanított a kaposvári Táncsics Mihály Gimnáziumban, amikor odakerültem. Alig egy-két éve nevezték ki a megyei múzeum igazgatójának. Felejthetetlen élmény volt, amikor megismertem az első, élő költőt. Szívesen magyarázott a fiataloknak, ha megkértük rá. Ha az emlékezetem nem csal meg, Rippl-Rónai képeinél időzött el legszívesebben. Radnóti Miklósról is nagy szeretettel beszélt, de ezt csak évtizedek múlva tudtam meg, hogy ő írta az első kritikát a *Kút*-ról a *Nyugat* című folyóiratba.

Mindig nehezebb sorsa volt a vidéken élő művészeknek. Takáts Gyuláé sem volt más. A régi barátok szétszóródtak, legtöbben a fővárosban telepedtek le. 1937-ben még Takáts Gyula is Pestre vándorolt, »mert unok már a kaposi Berzsenyi Társaságban elsőnek lenni« – írta Babitsnak. S milyen paradox is az élet, később hiába hívták a patinás kulturális intézmény élére, Somogyországban maradt, a pannon ég alatt. Nem szédítették meg a kitüntetések, a 30 évesen kapott Baumgarten-díj, a József Attila-díjak.

Kortársainak legjavával levelezett, föl-föjlött a nagyvárosba barátot látni, megmártózott külföldi városok levegőjében, de a Balaton, a Dunántúl mindig visszahúzta. Szellemi gyökerei mélyen belekapaszkodtak szülőföldjének hagyományába, történelmébe. Ebből a hűségéből nőtt ki közel negyvenkötetnyi vers, műfordítás, tanulmány, regény és több száz rajz, festmény.”